

Espoo-tarinan pöytäkirjamerkinnot

- 1. Espoossa selvitetään lähipäiväkotiperiaatteen toteuttamista siten, että lapselle myönnetään tarkoituksenmukainen paikka kotia lähellä olevaan varhaiskasvatuksen toimipaikkaan, huomioiden paikkatilanne. Lähipäiväkotiperiaatteen toteuttamisessa hyödynnetään varhaiskasvatuksen palveluseteliä. Avoimen varhaiskasvatuksen toimintaa kehitetään varhaiskasvatuksen kerhojen ja asukaspuistojen yhteydessä yhdessä kunkin alueen lapsiperheiden kanssa huomioiden perheiden erilaiset tarpeet ja sosioekonomiset taustat.**

Espoon varhaiskasvatuksen palveluverkkoa suunnitellaan kokonaisuutena, johon sisältyy kunnan oman toiminnan lisäksi yksityinen varhaiskasvatus. Kaavoituksessa kasvun ja oppimisen toimiala pyrkii vaikuttamaan siihen, että alueille tulee riittävä varaus päiväkodeille. Y-tontteja on kaikkiaan hyvin rajallinen määrä ja osa yksityisestä päiväkotiverkosta pyritään saamaan asumisen yhteyteen rakennettavina ratkaisuin. Sillä varmistetaan, että varhaiskasvatuspalvelut toteutuvat lähipalveluna.

Lasten sijoittaminen kunnalliseen varhaiskasvatukseen on keskitetty varhaiskasvatuksen palveluohjaukseen. Espoolaisia perheitä kohdellaan mahdollisimman tasavertaisesti varhaiskasvatuspaikan hakemisessa ja lasten sijoittamisessa varhaiskasvatukseen. Kunnallista varhaiskasvatuspaikkaa hakiessaan huoltajilla on mahdollisuus esittää kolme toivetta paikasta. Pääosin paikkaa toivotaan läheltä kotia, vaikka perhe voi hakea mihin tahansa Espoossa sijaitsevaan yksikköön perheen asuinpaikasta riippumatta. Lapset pyritään sijoittamaan varhaiskasvatukseen huoltajien toiveen mukaisesti. Noin 87 prosenttia toimintavuoden alkuun sijoittuvista hakemuksista saadaan toteutettua huoltajien hakemuksessa esittämien toiveiden mukaisesti. Toimintavuoden aikana hakevien lasten sijoittuminen toiveen mukaisesti on haasteellisempaa.

Perheet voivat hakea samalla varhaiskasvatushakemuksella paikkaa myös palvelusetelipäiväkodeista. Palveluohjaus sopii perheen ja palvelusetelipäiväkotien kanssa lasten sijoittamisesta päiväkotiin tai perheet tiedustelevat itse varhaiskasvatuspaikkaa palvelusetelipäiväkodista. Kun lasten sijoittumisesta on sovittu, palveluohjaus tekee päätöksen palvelusetelistä.

Palveluohjaus markkinoi aktiivisesti palvelusetelipäiväkoteja, jotta toiminta tulee tunnetummaksi. Tällä hetkellä palvelusetelipäiväkodit ovat pääsääntöisesti täynnä, mutta palveluntuottajilla on jonkin verran mahdollisuuksia lisätä kapasiteettia.

Avointa varhaiskasvatusta toteutetaan asukaspuistoissa ja kerhoissa, jotka toimivat pääosin asukaspuistojen yhteydessä. Varhaiskasvatuksessa on käynnissä asukaspuistojen kehittämissuunnitelman laatiminen. Kehittämistyötä tehdään lapsiperheiden kanssa huomioiden perheiden erilaiset tarpeet ja sosioekonomiset taustat.

- 2. Koronapandemian aiheuttamat muutokset työn tekemisen tapoihin ja sen vaikutukset kaupungin tilatarpeisiin selvitetään. Asia tuodaan kaupunginhallituksen tila- ja asuntojaoston käsittelyyn.**

Vuoden 2020 aikana, koronapandemian käynnistyessä, käyttöön otetut ja opetellut uudet toimintatavat, kuten hybridiopetus kouluissa, kaupungin sisäiset henkilöstösiirrot eri toimintojen välillä peruspalvelujen turvaamiseksi (ja tätä tarkoitusta varten luotu resurssipooli), monin paikoin jatkunut etätöiden teko sekä muut sähköiset toimintatavat jatkuivat myös vuonna 2021 pandemian vakavuustilanteen vaihtelun mukaan. Etätöiden teko jatkui erityisesti hallinnon tehtävissä ja monelta osin toimintatavaksi muodostui ns. hybridityön tekeminen eli osa henkilöstöstä teki etätöitä ja osa tuli työpaikalle. Työhön liittyvät tapaamiset, kuten kokoukset ja koulutukset, toteutettiin pääsääntöisesti sähköisten työvälineiden avulla. On todennäköistä, että monelta osin muutoksesta on tullut pysyvä

toimintatapa, etenkin, jos tapaamisten osallistujien työpaikat ovat kaukana toisistaan. Tässä yhteydessä on kuitenkin huomioitava, että suuri osa kaupungin järjestämistä peruspalveluista, joissa myös työskentelee suurin osa kaupungin henkilöstöstä, jatkoi työtavoiltaan normaalina paikan päällä tehtävänä työnä kuten ennen pandemiaakin.

Koronan aiheuttama poikkeustila ja Espoon kaupungin TakE-tavoitteet ohjaavat Tilapalvelujen toimintaa toimitilojen käytön tehostamiseen ja erityisesti toimistotilojen määrän vähentämiseen. Etätö on jäänyt Espoossa yhdeksi tavaksi työn tekemiseen ja oletuksena tilasuunnitelmien laadinnassa on hyödynnetty alustavaa linjausta noin 50 % etätömahdollisuudesta.

Tekniikantie 15 toimistotiloihin on tulossa alkuvuoden aikana käyttäjämuutoksia. Muutokset vähentävät kaupungin käyttöön jääviä tiloja. HYTET ja myöhemmin 1.1.2023 alkaen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue vuokraa tiloja yhteensä 3 439 m². Otaniemen lukio laajentaa toimintaansa Tekniikantiellä. Syksyllä ja lukiolle valmistellaan 4. kerroksesta B-siiven tiloja. Myös muut tahot ovat olleet kiinnostuneet Tekniikantien tiloista.

Virastopihan toimistotilojen käyttösuunnitelma laaditaan yhteistyössä konsernihallinnon kanssa. Tavoitteena on keskittää kaupungin toimintoja Espoon keskuksen alueelta Virastopihalle, jotta ulkopuolisista vuokrasopimuksista niiden päättyessä voidaan luopua ja saada näin säästöä ulkopuolisissa vuokratilakustannuksissa. Tällä hetkellä selvittävänä on lisäksi mm. Ympäristökeskuksen siirtyminen ulkoisista vuokratiloista samaan kerrokseen rakennusvalvonnan kanssa.

Espoolaistentalon hankesuunnitelman valmistelu etenee ja kohteen suunnittelukilpailutusta valmistellaan. Hankkeen valmistumisen alustava tavoiteaikataulu on 2028 - 2029. Espoolaistentalon tilaohjelmaa on päivitetty. Etätöön osuus on huomioitu tilaohjelman päivityksessä.

3. Espoon lukioverkko-suunnitelman päivittämistä selvitetään siten, että varmistetaan kattava lukioverkko kaupungin eri puolilla, aikataulu sen toteuttamisesta sekä lukiokoulutuksen sijoittuminen Leppävaaraan ja Kiviruukkiin.

Lukioverkkoa koskeva selvitys on valmistumassa, ja sen perusteella tehdään lukioverkko-suunnitelma eri foorumeilla käydyn keskustelun pohjalta. Lukioverkkoselvitys on tulossa lautakuntaan käsittelemään kesäkuussa ja sen jälkeen kaupunginhallitukseen.

4. Espoo pitää voimassa tavoitteensa, että joukkoliikennejärjestelmän reagointikykyä on syytä parantaa vastaamaan kysynnän muutoksiin. Palvelutason tehostamisessa on syytä huomioida, että Espoolle tärkeitä palvelutasotekijöitä ovat jatkossakin sujuvat yhteysvälit ja matka-ajat. Lisäksi Espoo edellyttää, että HSL käynnistää toimenpiteet, joilla Kehä 3:n sisäinen Espoo siirretään A-B-vyöhykkeeseen ja lisäksi HSL:n tulee käynnistää konkreettiset toimenpiteet Espoon C-vyöhykkeen asiakastyytyväisyyden parantamiseksi.

HSL:llä on käynnissä useita toimenpiteitä joukkoliikenteen houkuttelevuuden ja asiakastyytyväisyyden lisäämiseksi. HSL selvittää kevään 2022 aikana vaihtoehtoisia vyöhyke- ja hinnoittelumalleja. Lisäksi HSL suunnittelee lippuvalikoiman laajentamista, jotta lippuvalikoima ja joukkoliikennematkojen hinnoittelu vastaisi paremmin koronapandemian aiheuttamien liikkumisen muutosten tarpeita. Matkustajien tarpeita ja mielipiteitä erilaisista vyöhyke- ja hinnoittelumalleista on selvitetty laajojen asiakaskyselyiden avulla. HSL arvioi eri vaihtoehtojen vaikutuksia lipputuloihin ja subventioasteisiin ja tulee pyytämään kuntien näkemyksiä ratkaisuehdotuksiin. Ehdotetut uudistukset tulevat kunnille kommentoitavaksi osana HSL:n vuosittaista toiminta- ja taloussuunnitelmaa (TTS).

5. Neuvotellaan kaupungin, HSL:n ja yritysten yhteistyönä liityntäliikenteen uusien houkuttelevien ratkaisujen synnyttämisestä, liityntäpysäköintipaikkojen ja pyöräparkkien riittävydestä ja edellytyksistä sähköautoilun lisäämiseksi.

Länsimetron jatkeen liityntäpysäköinnin suunnittelussa ja toteutuksessa on kiinnitetty erityistä huomiota hyvään ja yhtenäiseen liityntäpysäköinnin asiakaskokemukseen. Opastuksen, informaation ja älykkäiden ratkaisujen suunnittelussa on hyödynnetty HSL:n liityntäpysäköinnin konseptikäsikirjaa. Konseptikäsikirjan mukaisesti liityntäpysäköinnin asiointipolku on pyritty toteuttamaan siten, että liityntäpysäköintiin kuluisi mahdollisimman vähän aikaa, jotta kokonaismatkustusaika olisi mahdollisimman lyhyt ja sujuva. Näitä ratkaisuja voidaan myöhemmin hyödyntää myös muissa liityntäpysäköintilaitoksissa. Liikenteen ennustemallien avulla on selvitetty sekä autojen että polkupyörien liityntäpysäköinnin kysyntää ja paikkamäärien tarvetta, sekä eri ratkaisujen vaikutuksia eri liityntäpysäköintialueiden käyttöön.

Kaupunki seuraa aktiivisesti sähköautojen määrää Espoossa. Jo toteutettujen julkisten latauspaikkojen käyttödataa seurataan aktiivisesti, jotta kaupunki osaa edesauttaa latausinfraan rakentamista sinne, missä sille on eniten tarvetta. Konkreettisesti tämä tarkoittaa esim. latauslaitteiden vaatiman infraan huomioimista yleisten alueiden katu- ja pysäköintialueiden suunnitelmissa siellä, missä latauslaitteille on potentiaalista kysyntää. Kaupunki käy jatkuvaa vuoropuhelua energiayhtiöiden ja latausinfraa toteuttavien yritysten kanssa, jotta kaupunki voi edesauttaa markkinaehtoisen latausinfraan kehittymistä. Sähköautojen yleistymistä voidaan lisäksi tukea kaupungin toimesta kannustamalla kiinteistöjä rakentamaan latauspisteitä.

6. Selvitetään palvelutorimallin kehittämisen jatkamista siten, että Espooseen muodostuu asukaslähtöisiä asiointikeskuksia, joissa on laajasti julkisia ja yksityisiä palveluita.

Espoon palvelutorit ovat paikkoja, joissa on useita julkisia palveluja. Palvelutorit tarjoavat palveluja asiakkaille yhdessä paikassa laadukkaasti ja joustavasti. Tavoitteena on helpottaa asiakkaan arkea. Kaupungin erilaisten palvelujen lisäksi tarjolla on myös muiden viranomaisten palveluja. Espoon kaupungin tavoitteena on, että julkisia palveluja saman katon alle kokoavien palvelutorien ideaa hyödynnetään tulevaisuudessa myös muualla Espoossa, joukkoliikenteen solmukohtissa. Paikka voi joustaa, olla laajempi kokonaisuus tai jopa virtuaalinen.

Kalajärvi ja Iso Omena ovat jo olemassa ja niistä on saatu kokemusta erilaisista palvelutorikonseptin sovellusmahdollisuuksista. Muilla alueilla voimme hyödyntää palvelutorikonseptin ”yhteistyö ja yhteinen asiakas” -ajattelun edistämistä ja järjestää esim. pop-up tapahtumia eri toimijoiden kesken ja tiivistää alueellista yhteistyötä. Konsepti ja toimintamallin perusidea elää useissa toteutuksissa, joissa hyödynnetään palvelutoria, vaikka nimi ei ole palvelutori. Tällä hetkellä suunnitteilla on mm. ”virtuaalinen palvelutori” OmaEspoo.

7. Selvitetään tehokkaita keinoja alueellisen segregaaion torjumiseen kaupunkisuunnittelun, laadukkaiden julkisten palvelujen ja positiivisen diskriminaation avulla.

Uudisasuntotuotannossa varmistetaan monipuolinen asuntotarjonta ja ohjataan tarvittaessa asuntokokoja kaupungin omassa tontinluovutuksessa, maankäyttösopimuksissa ja asemakaavoituksessa. Täydennysrakentamisalueilla monipuolistetaan asuntotarjontaa asuntojen hallintamuotojen ja asuntokokojen suhteen sekä lisätään kaupunkiympäristön ja asumisen laatua. Yleis- ja asemakaavoituksen keinoin tuetaan riittävien alueellisten palveluiden kehittymistä sekä riittävän ja monipuolisen väestöpohjan syntymistä erityisesti taantuviksi tunnistetuilla alueilla. Kehitetään lähiöitä viihtyisinä, turvallisina ja esteettöminä asuinympäristöinä. Tehdään lähiökehittämisessä vahvaa poikkihallinnollista työtä ja otetaan asukkaat, taloyhtiöt ja asukasyhdistykset mukaan kehittämiseen muutenkin kuin

kaavoitusprosesseissa. Monistetaan lähiohjelmassa kehitettyjä hyviä kokeiluja (esimerkiksi Mun Idea –kilpailu, Budjetoi Puisto -hanke) myös muille alueille.

Lisäksi alueelliseen eriytymiseen etsitään ratkaisuja varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Suurissa kaupungeissa tilanne on kaksijakoinen: Niistä löytyvät parhaat oppimistulokset, mutta siellä esiintyy myös koulutuksellisen huono-osaisuuden tihentymiä sekä korostunutta ylisukupolvisen syrjään jäämisen riskiä. Kaupunkikoulujen eriytymisen taustalla on ennen muuta koulujen oppilasalueiden kasvavat erot sosioekonomisessa tilanteessa ja kulttuurisessa monimoninaisuudessa. Espoon varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen resurssoinnissa hyödynnetään positiivista erityiskohtelua, jolla esimerkiksi varmistetaan suomen kielen kehittymisen tuki suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa oleville vieraskielisille lapsille.

8. Tuodaan selvitys siitä, mitä käytännön toimia ja päätöksiä tarvitaan, jotta valtuustokauden aikana voidaan perustaa Pitkäjärven ja Finnoonlahden luonnonarvopuistot sekä Luonnonsuojelun toimenpiteet -ohjelman perusteella useita uusia suojelukohteita.

LuonTo -työssä valmistuneen Espoon luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelmassa luokka 1. on luonnonsuojelualueiksi esitettävät kohteet. Nämä ovat kaupungin omistuksessa olevia kohteita, ja niiden perustamiselle on esitetty tavoiteaikataulu (ohjelman liite 3) vuoteen 2030 saakka.

Suojeluhakemuksia valmistellaan ympäristönsuojelun palvelualueella virkatyönä noin 1-2 kpl vuodessa. Rajauksia tarkennetaan tuoreiden luontotietojen ja maastotarkastelun pohjalta. Valmisteluun sisältyy kaupungin sisäinen lausuntokierros, ja tarvittaessa kannanottoja kysytään myös ulkopuolisilta intressitahoilta. Lausuntokierroksen jälkeen suojeluhakemus käsitellään ympäristö- ja rakennuslautakunnassa sekä kaupunginhallituksessa, josta hakemus lähetetään Uudenmaan ELY-keskuksen ratkaistavaksi. Luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelmaa edistetään ohjelmassa osoitetun aikataulun mukaisesti, valtuuston päättämän talousarvion, resurssien ja muiden linjausten mukaisesti.

9. Selvitetään Espoon kansallisen kaupunkipuiston perustamista. Espoon keskuspuiston osalta selvitetään joko luonnonarvopuiston perustamista tai sen liittämistä osaksi Espoon kansallista kaupunkipuistoa.

Kansallisen kaupunkipuiston aluerajauksen tulee perustua kaavoihin tai erilaisiin suojelupäätöksiin. Espoon kansallisen kaupunkipuiston rajauksen ja perusselvityksen pohjana on syytä olla nykyistä ajantasaisempi yleiskaavallinen suunnitelma Espoon viheralueverkostosta ja kasvavan kaupungin tulevista rakentamisen kasvun suunnista. Kansallisen kaupunkipuiston perustamisselvitysvaihe vie muiden kaupunkien kokemusten mukaan useita vuosia kaavallisten edellytysten selvittämisen, suunnittelun ja vuorovaikutuksen takia ja vaatii riittävästi resursseja. Käynnistyvän Espoon kokonaisyleiskaavatyön myötä saadaan mahdollista kansallista kaupunkipuistoa tai luonnonarvopuistoa varten tausta- ja selvitysaineistoa, jonka pohjalta voidaan mahdollinen perustamispäätös valmistella.

10. Selvitetään, miten terapiatakuu saadaan käyttöön uudella hyvinvointialueella.

Terapiatakuu toteutuu Länsi-Uusimaan hyvinvointialueella osana Terapiat etulinjaan -toimintamallia. Länsi-Uusimaan hyvinvointialueen Tulevaisuuden sotekeskus -hanke ja HUS Terapiat etulinjaan -hanke ovat aloittaneet yhteiskehittämisen 2021 alussa. Yhteiskehittämisen tavoitteena on parantaa perustason ja ensilinjan mielenterveys- ja päihdepalveluiden saatavuutta, vaikuttavuutta ja oikea-aikaisuutta.

Keskeisinä menetelminä ovat digitaaliset työvälineet kuten nettiterapia, terapianavigaattori ja ohjattu omahoito. Asiakkaan hoidon tarpeen arviointi nopeutuu ja asiakas ohjautuu oikean tasoiseen palveluun nopeasti suoraan ensimmäisestä kontaktista.

Terapiat etulinjaan -toimintamalli parantaa merkittävästi perustason psykososiaalisten hoitojen sekä vakioitujen ja vaikuttavien lyhytterapioiden saatavuutta kouluttamalla laajasti etulinjan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökuntaa.

Edellä mainittujen toimenpiteiden kautta perustason hoidon porrastus selkeytyy sekä tarjottavien interventioiden määrä lisääntyy, jolloin tavoite palveluiden saatavuudesta, yhdenvertaisista palveluista sekä vaikuttavasta hoidosta toteutuu.

Terapiat etulinjaan -toimintamalli otetaan asteittain käyttöön kaikissa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kunnissa vuosien 2022 - 2023 aikana. Tällä hetkellä käyttöönotto on menossa Kirkkonummella, Espoossa, Raaseporissa ja Inkoossa sekä käynnistyy viimeistään vuoden 2023 aikana Lohjalla, Kuntayhtymä Karviaisessa ja Hangossa.